

НАЦІОНАЛЬНА ПОЛІЦІЯ УКРАЇНИ

ГОЛОВНЕ СЛІДЧЕ УПРАВЛІННЯ

вул. Богомольця, 10, м. Київ, 01601, тел. (044) 256-12-82, gsu@police.gov.ua

ПОВІДОМЛЕННЯ про підозру

м. Київ

«15» квітня 2024 року

Старший слідчий в особливо важливих справах 3-го відділу (документування злочинів, проти миру, людяності та ознак геноциду) управління документування злочинів, учинених в умовах збройного конфлікту Головного слідчого управління Національної поліції України старший лейтенант поліції Засієнко Ілля Олександрович, розглянувши матеріали досудового розслідування, внесеного до Єдиного реєстру досудових розслідувань за № 4202300000000055 від 23.01.2023, за ознаками кримінальних правопорушень, передбачених ч. 2 ст. 28, ч. 1 ст. 438, ч. 1 ст. 438 КК України, та встановивши наявність достатніх доказів для повідомлення про підозру особі у вчиненні кримінального правопорушення, керуючись положеннями ст. ст. 2, 7, 40, 42, 276-278 КПК України, -

ПОВІДОМИВ:

Фоміна Олександра Олександровича, який народився 06.01.1985 у м. Кам'янка - Дніпровська, Запорізької області, документований паспортом громадянина України СВ 583325 виданий 10.08.2002 Кам'янсько - Дніпровським РВ УМВС України в Запорізькій області, зареєстрованого та проживаючого у м. Кам'янка - Дніпровська Запорізької області по вул. Гоголя, 132, громадянина України, українця,

про те, що він підозрюється у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 28, ч. 1 ст. 438 КК України, а саме жорстокому поводженні з цивільним населенням, іншому порушенні законів та звичаїв війни, що передбачені міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, вчиненому групою осіб.

Фактичні обставини кримінального правопорушення, у вчиненні якого підозрюється Фомін Олександр Олександрович:

З лютого 2014 року до цього часу триває міжнародний збройний конфлікт, викликаний збройною агресією Російської Федерації проти України та окупацією частини території України. У ході вказаного міжнародного збройного конфлікту 24 лютого 2022 року президент РФ оголосив початок так званої спеціальної військової операції, що полягала у здійсненні повномасштабного вторгнення ЗС РФ, інших збройних формувань РФ та підконтрольних їм угруповань іррегулярних збройних формувань на територію України.

Факт повномасштабного збройного вторгнення на територію України не приховувався владою РФ, а також встановлений рішеннями міжнародних організацій, зокрема резолюцією Генеральної Асамблеї ООН ES-11/1 від 02.03.2022 «Про агресію проти України», п.п. 1, 3 Висновку 300(2022) Парламентської Асамблеї Ради Європи «Наслідки агресії Російської Федерації проти України», п.п. 17, 18 наказу Міжнародного Суду ООН від 16.03.2022 за клопотанням про вжиття тимчасових заходів у справі «Звинувачення в геноциді відповідно до Конвенції про запобігання злочину геноциду та покарання за нього (Україна проти РФ та ін.)».

Відповідно до ст. 2, спільної для Женевських конвенцій про захист жертв війни 1949 року, ці конвенції, як і інші акти законів і звичаїв війни (міжнародного гуманітарного права), застосовуються до всіх випадків оголошеної війни чи будь-якого іншого збройного конфлікту, що може виникнути між двома чи більше Високими Договірними Сторонами, навіть якщо одна з них не визнає стану війни, у тому числі до всіх випадків часткової або цілковитої окупації Високої Договірної Сторони, навіть якщо ця окупація не натрапляє на жодний збройний спротив.

Згідно ч. 1 ст. 4 Женевської конвенції про захист цивільного населення під час війни від 12 серпня 1949 року (далі – Конвенція), особами, що перебувають під захистом цієї Конвенції, є ті, хто в будь-який момент та за будь-яких обставин опиняються, у разі конфлікту чи окупації, під владою сторони конфлікту або окупаційної держави, громадянами яких вони не є.

Відповідно до частин 1-3 ст. 6 Конвенції, вона повинна застосовуватися з самого початку будь-якого конфлікту або окупації, зазначених у ст. 2 цієї Конвенції. На території сторін конфлікту застосування Конвенції припиняється після загального припинення бойових дій. На окупованій території застосування цієї Конвенції припиняється через рік після загального припинення бойових дій.

Згідно положень ст. 27 Конвенції особи, що перебувають під захистом, мають право за будь-яких обставин на особисту повагу та повагу до своєї честі. До них завжди слід ставитися гуманно та захищати їх, зокрема, від будь-якого акту насильства чи залякування, та від образ. Жінки потребують особливого захисту від будь-якого зазіхання на їхню честь, і, зокрема, захисту від згвалтування, примушування до проституції чи будь-якої іншої форми посягання на їхню моральність.

Відповідно до ст. 29 Конвенції сторона конфлікту, під владою якої є особи, що перебувають під захистом, відповідає за поведження своїх представників із цими особами, причому це не знімає особистої відповідальності з таких представників.

Згідно з положеннями ст. 31 Конвенції визначено право цивільних осіб, за будь-яких обставин, на особисту повагу, повагу до своєї честі, встановлено, що жодний примус фізичного чи морального порядку не може застосовуватися до осіб, які перебувають під захистом, зокрема з метою отримання від них або від третіх осіб якихось відомостей.

Відповідно до ст. 32 Конвенції забороняється застосування будь-яких заходів, які можуть завдати фізичних страждань або призвести до знищення осіб, що перебувають під захистом, які є під їхньою владою. Ця заборона поширюється не лише на вбивства, тортури, тілесні покарання, калічення та медичні чи наукові дослідження, які не викликані потребою лікування особи, що перебуває під захистом, а й на будь-яке інше брутальне поведження з боку як цивільних, так і військових властей.

Відповідно до ст. 33 Конвенції жодну особу, що перебуває під захистом, не може бути покарано за правопорушення, якого вона не вчинила особисто. Колективні покарання, так само як і будь-які залякування чи терор, забороняються.

Згідно положень ст. 147 Конвенції до серйозних порушень, серед іншого, належать тортури, нелюдяне поведження, яке умисно спричиняє великі страждання чи серйозні травми тілу чи здоров'ю, нелегальне ув'язнення особи, що перебуває під захистом.

Відповідно до положень ч. 2 ст. 75 Додаткового протоколу до Женевських конвенцій від 12 серпня 1949 року, що стосується захисту жертв міжнародних збройних конфліктів (Протокол I), від 8 червня 1977 року (далі – ДП I), заборонені й будуть залишатися забороненими в будь-який час і в будь-якому місці такі дії, незалежно від того, чиняться вони представниками цивільних чи воєнних органів: а) насильство над життям, здоров'ям і фізичним та психічним станом осіб, зокрема: а.1) вбивство; а.2) катування всіх видів - фізичні чи психічні; а.3) тілесні покарання; а.4) каліцтво; б) знущання над людською гідністю, зокрема, принижуюче й образливе поведження, примус до проституції чи непристойне посягання в будь-якій його формі; с) взяття заручників; d) колективне покарання; е) погрози вчинити будь-яку з вищезазначених дій.

Статтею 76 ДП I передбачено, що жінки користуються особливою повагою і їм забезпечується захист, зокрема, від згвалтування, примусу до проституції і будь-яких інших форм непристойних посягань.

Досудовим розслідуванням встановлено, що Фомін Олександр Олександрович, 06.01.1985 року народження, проходив службу в органах внутрішніх справ України в період часу з 31.07.2006 по 12.04.2011. Звільнений з органів внутрішніх справ з посади інспектора патрульної служби взводу №2

роти №4 батальйону патрульної служби Запорізького міського управління, в спеціальному званні «старший сержант міліції».

Після повномасштабного вторгнення, але не пізніше 09.04.2022 Фомін О.О. перебуваючи на території м. Кам'янка-Дніпровська, Василівського району, Запорізької області, яке з 03.03.2022 знаходиться під окупацією РФ, погодився на співпрацю з окупаційною владою та був призначений до створеного окупаційною адміністрацією правоохоронного органу, так званого Кам'янсько-Дніпровського районного відділу міліції, на посаду начальника ізолятора тимчасового тримання підозрюваних та обвинувачених №2, який розмістився у будівлі відділення поліції №1 Василівського районного управління поліції ГУНП в Запорізькій області за адресою: Запорізька область, Василівський район, м. Кам'янка-Дніпровська, просп. 9 Травня, 2.

На зазначеній посаді Фомін О.О. організував виконання правоохоронних функцій, покладених на нього окупаційною владою, здійснював утримання цивільних осіб, відповідав за організацію діяльності ввіреного йому особового складу та підрозділів зазначеного окупаційного правоохоронного органу.

Співпрацюючи з представниками окупаційної влади РФ Фомін О.О. усвідомлював здійснення РФ збройного вторгнення на територію України та окупацію частини її території, а отже існування міжнародного збройного конфлікту.

Поряд з цим, громадянка України Ягупова Олена Володимирівна, 15.10.1972 року народження, яка проживала у м. Кам'янка-Дніпровська, Василівського району, Запорізької області, у Збройних Силах України та інших військових формуваннях України службу не проходила, участі у бойових діях не брала, жодної діяльності, яка б загрожувала представникам російсько-окупаційних військ та окупаційної влади не здійснювала, тобто була цивільною особою у розумінні ст.50 ДП І.

Так, 06.10.2022 приблизно о 17 год. представники російсько-окупаційних військ позбавили волі Ягупову О.В. за місцем її проживання в м. Кам'янка-Дніпровська, просп. 9 Травня, буд. 28, погрожуючи застосуванням фізичної сили та вогнепальної зброї заставили її сісти в автомобіль, на якому доставили потерпілу до місця подальшого незаконного утримання, а саме так званого Кам'янсько-Дніпровського районного відділу міліції, яка розташувалася у будівлі відділенні поліції №1 Василівського районного управління поліції ГУНП в Запорізькій області(просп. 9 Травня, буд. 2, м. Кам'янка-Дніпровська, Василівського району, Запорізької області), де Ягупову О.В. утримували в камері ізолятора тимчасового тримання в супереч її волі до 21.10.2022.

У подальшому, 21.10.2022 під контролем (за керівництва) Фоміна О.О. працівники зазначеного ізолятора тимчасового тримання перевезли потерпілу до колишнього приміщення поліції, яке знаходиться в м. Велика Білозерка по вул. Центральна, 92, Василівського району, Запорізької області, куди було передислоковано через бойові дії так званий Кам'янсько-Дніпровський

районний відділ міліції, де Ягупову О.В. утримували у камерному приміщенні № 1 ізолятора тимчасового тримання всупереч її волі до 18.01.2023.

При цьому, Фоміну О.О. було достовірно відомо, що Ягупова О.В. є цивільною особою, а також те, що вона безпідставно позбавлена волі представниками російсько-окупаційних військ та протиправно утримується в указаних ізоляторах тимчасового тримання.

Отже, Фомін О.О. на території Василівського району Запорізької області, у період з 06.10.2022 по 18.01.2023, усвідомлюючи суспільно небезпечний характер своїх дій, передбачаючи суспільно небезпечні наслідки та бажаючи їх настання, в порушення положень ст. 147 Конвенції, групою осіб з начальником так званого Кам'янсько-Дніпровського районного відділу міліції Чудаком Віктором Валерійовичем, виконуючи вказівки останнього, шляхом організації утримання та невжиття заходів щодо звільнення, **незаконно позбавив волі (ув'язнив)** цивільну особу Ягупову О.В., **чим вчинив порушення законів та звичаїв війни**, що передбачені міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України.

Поряд з цим, Фомін О.О. на території Василівського району Запорізької області, у період з 06.10.2022 по 18.01.2023, усвідомлюючи суспільно небезпечний характер своїх дій, передбачаючи суспільно небезпечні наслідки та бажаючи їх настання, в порушення положень статей 27, 31, 32, 33, 147 Конвенції, п.п. а. 2 і б ч. 2 ст. 75 та ст. 76 ДП І, групою осіб з начальником так званого Кам'янсько-Дніпровського районного відділу міліції Чудаком Віктором Валерійовичем, виконуючи вказівки останнього, організував **незаконне позбавлення волі (ув'язнення)** цивільної особи Ягупової О.В., та забезпечив її утримання в неналежних умовах.

Так у період з 06.10.2022 по 21.10.2022 потерпіла утримувалася всупереч її волі в камері ізолятора тимчасового тримання будівлі відділення поліції №1 Василівського районного управління поліції ГУНП в Запорізькій області (просп. 9 Травня, буд. 2, м. Кам'янка-Дніпровська, Василівського району, Запорізької області), яка була зайнята так званим Кам'янсько-Дніпровським районним відділом міліції. В камері, де утримувалася Ягупова О.В., були лише дерев'яні нари без матрацу та постільної білизни, у камері бігали миші, були відсутні мінімальні гігієнічні умови для утримання людей, необхідну медичну допомогу не надавали, перші два дні утримання потерпілу не годували та не давали води.

У подальшому, у період з 21.10.2022 по 18.01.2023 потерпіла утримувалася всупереч її волі у камерному приміщенні № 1 ізолятора тимчасового тримання будівлі колишнього приміщення поліції, яке знаходиться в м. Велика Білозерка по вул. Центральна, 92, Василівського району, Запорізької області, куди було передислоковано через бойові дії так званий Кам'янсько-Дніпровський районний відділ міліції. В камері, де утримувалася Ягупова О.В. були лише дерев'яні нари без матрацу та постільної білизни, спала вона на поверхні дерев'яної підлоги, стіни вкриті грибок та пліснявою, у камері бігали миші, були відсутні мінімальні гігієнічні умови для утримання людей, необхідну

медичну допомогу не надавали, їжу та воду надавали в недостатній кількості, обмежували перебування на свіжому повітрі.

Зазначеними діями, а саме негуманним ставленням, насильством над психічним станом, залякуваннями і погрозами, образами, брутальним поведінням, утриманням у жахливих умовах, що викликало у Ягупової О.В. страждання та відчуття приниження людської гідності, Фомін О.О. разом із Чудаком В.В. вчинив **нелюдське поведіння** з потерпілою Ягуповою О.В., тобто жорстоке поведіння з цивільним населенням.

Таким чином, Фомін Олександр Олександрович підозрюється у жорстокому поведінні з цивільним населенням, іншому порушенні законів та звичаїв війни, що передбачені міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, вчиненому групою осіб, тобто у вчиненні злочину, передбаченого ч. 1 ст. 28, ч. 1 ст. 438 КК України.

**Старший слідчий в особливо важливих справах
3-го відділу (документування злочинів проти миру,
людяності та ознак геноциду) управління
документування злочинів,
учинених в умовах збройного конфлікту
Головного слідчого управління
старший лейтенант поліції**

 Ілля ЗАСІЄНКО

ПОГОДЖУЮ

**Прокурор четвертого відділу управління
процесуального керівництва та
підтримання публічного обвинувачення
Департаменту протидії злочинам,
вчиненим в умовах збройного конфлікту,
Офісу Генерального прокурора
«15» квітня 2024 року**

 Денис ШЕВЧЕНКО

Підозрюваному повідомлено, що згідно зі ст. 42 КПК України підозрюваний має право:

- 1) знати, у вчиненні якого кримінального правопорушення його підозрюють;
- 2) бути чітко і своєчасно повідомленим про свої права, передбачені КПК України, а також отримати їх роз'яснення;
- 3) на першу вимогу мати захисника і зустріч із ним незалежно від часу в робочі, вихідні, святкові, неробочі дні до першого допиту з дотриманням умов, що забезпечують конфіденційність спілкування, а також після першого допиту -

зустрічі без обмеження в часі та кількості у робочі, вихідні, святкові, неробочі дні; на участь захисника у проведенні допиту та інших процесуальних дій; на відмову від захисника в будь-який момент кримінального провадження; на отримання правової допомоги захисника за рахунок держави у випадках, передбачених цим Кодексом та/або законом, що регулює надання безоплатної правової допомоги, в тому числі у зв'язку з відсутністю коштів для оплати такої допомоги;

4) не говорити нічого з приводу підозри проти нього або у будь-який момент відмовитися відповідати на запитання;

5) давати пояснення, показання з приводу підозри чи в будь-який момент відмовитися їх давати;

6) вимагати перевірки обґрунтованості затримання;

7) у разі затримання або застосування запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою – негайне повідомлення членів сім'ї, близьких родичів чи інших осіб про затримання і місце свого перебування згідно з положеннями статті 213 КПК України;

8) збирати і подавати слідчому, прокурору, слідчому судді докази;

9) брати участь у проведенні процесуальних дій;

10) під час проведення процесуальних дій ставити запитання, подавати свої зауваження та заперечення щодо порядку проведення дій, які заносяться до протоколу;

11) застосовувати з додержанням вимог КПК України технічні засоби при проведенні процесуальних дій, в яких він бере участь. Слідчий, прокурор, слідчий суддя, суд мають право заборонити застосування технічних засобів при проведенні окремої процесуальної дії чи на певній стадії кримінального провадження з метою нерозголошення відомостей, які містять таємницю, що охороняється законом, чи стосуються інтимного життя особи, про що виноситься (постановляється) вмотивована постанова (ухвала);

12) заявляти клопотання про проведення процесуальних дій, про забезпечення безпеки щодо себе, членів своєї сім'ї, близьких родичів, майна, житла тощо;

13) заявляти відводи;

14) ознайомлюватися з матеріалами досудового розслідування в порядку, передбаченому статтею 221 КПК України, та вимагати відкриття матеріалів згідно зі статтею 290 КПК України;

15) одержувати копії процесуальних документів та письмові повідомлення;

16) оскаржувати рішення, дії та бездіяльність слідчого, прокурора, слідчого судді в порядку, передбаченому КПК України;

17) вимагати відшкодування шкоди, завданої незаконними рішеннями, діями чи бездіяльністю органу, що здійснює оперативно-розшукову діяльність, досудове розслідування, прокуратури або суду, в порядку, визначеному законом, а також відновлення репутації, якщо підозра не підтвердилася;

18) користуватися рідною мовою, отримувати копії процесуальних документів рідною або іншою мовою, якою він володіє, та в разі необхідності користуватися послугами перекладача за рахунок держави.

Підозрюваний має також інші процесуальні права, передбачені цим Кодексом.

Підозрюваний, який є іноземцем і тримається під вартою, має право на зустріч з представником дипломатичної чи консульської установи своєї держави, яку йому зобов'язана забезпечити адміністрація місця ув'язнення.

Також підозрюваному повідомлено, що відповідно до ст. 42 КПК України підозрюваний зобов'язаний:

1) прибути за викликом до слідчого, прокурора, слідчого судді, суду, а в разі неможливості прибути за викликом у призначений строк – заздалегідь повідомити про це зазначених осіб;

2) виконувати обов'язки, покладені на нього рішенням про застосування заходів забезпечення кримінального провадження;

3) підкорятися законним вимогам та розпорядженням слідчого, прокурора, слідчого судді, суду.

Повідомлення про підозру мені вручено. Процесуальні права та обов'язки мені повідомлено. Пам'ятку про права та обов'язки підозрюваного мені вручено.

« _____ » год « _____ » хв « _____ » _____ 2024 року

Підозрюваний: _____
(підпис) _____ (прізвище, ініціали)

Захисник: _____
(підпис) _____ (прізвище, ініціали)

**Старший слідчий в особливо важливих справах
3-го відділу (документування злочинів проти миру,
людяності та ознак геноциду) управління
документування злочинів,
учинених в умовах збройного конфлікту
Головного слідчого управління
старший лейтенант поліції**

Ілля ЗАСІЄНКО